

Спектр Рамана має численні особливості, що характерні молекулярній структурі матеріалу. Аналіз спектру дозволяє визначити збіг та розходження матеріалів, інші дані для встановлення змін у документах. досліджувати окремі пігментні частки й волокна паперу [3].

Значними темпами розробляється та вдосконалюється обладнання для дослідження ознак документів. Особливо в цьому напрямку потрібно відмітити напрацювання білоруської компанії «Регула» [12], однією з останніх розробок якої є спектральний компаратор для перевірки справжності документів «Регула – 4305» призначений для детальної експертизи паспортів, водійських посвідчень, особистих документів, технічних та транспортних документів, виїзних віз, банкнот та інших цінних паперів із спеціальним захистом.

Підсумовуючи викладене, можна зазначити, що розробка техніко-криміналістичних засобів здійснюється доволі інтенсивно. Цьому сприяє зацікавленість у розвитку даного напрямку підприємницькими структурами, що, на нашу думку, цілком прийнятно. Основною проблемою у забезпеченні державних судово-експертних установ сучасною технікою залишається недостатність матеріальних ресурсів, що, в свою чергу, пов'язано з складним соціально-економічним становищем у країні. Однак, процеси, пов'язані з інтеграцією України до Європейського Союзу, вимагають дотримання європейських стандартів у багатьох галузях, включаючи і протидію злочинності, що неможливо без оснащення правоохоронних органів сучасними техніко-криміналістичними засобами.

Список використаних джерел:

1. Криміналістика : підручник для студ. юрид. спец. вищих закладів освіти / кол. авторів : [Глібоко В. М., Дудніков А. Л., Журавель В. А. та ін.] ; за ред. В. Ю. Шепітька. – К. : Видавничий Дім «Ін Юре», 2001. – 684 с.
2. Електронний ресурс. – Режим доступу : <http://www.sirchie.com>.
3. Електронний ресурс. – Режим доступу : http://expert-market.kiev.ua/ru/5343_catalog.htm.
4. Електронний ресурс. – Режим доступу : <http://ivpz.org/naukova-laborator-ya>.

Єфімов М.М.,

кандидат юридичних наук,
доцент кафедри криміналістики,
судової медицини та психіатрії
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

ТАКТИКА ДОПИТУ ПІДОЗРЮВАНОВОГО ПРИ РОЗСЛІДУВАННІ ЗЛОЧИНІВ ПРОТИ МОРАЛЬНОСТІ

Про важливість допиту підозрюваного як однієї з обов'язкових слідчих дій при розслідуванні злочинів говорив ще Г. Гросс. Він стверджував, що допит підозрюваного, який зізнався, повинен справити на

суддю таке ж враження, як і при показаннях свідка. Разом з тим допит особи, яка заперечує свою вину, повинен доповнити виявлені слідством дані [1, с. 74-75]. При розслідуванні злочинів проти моральності допит підозрюваного також не втрачає своєї важливості.

Вивченням матеріалів кримінальних проваджень досліджуваної категорії нами встановлено, що допити підозрюваних спрямовувалися на: з'ясування події злочину, обставин повідомлення, характер дій кожного співучасника – у 100 %; виявлення співучасників злочину – 29 %; з'ясування даних що мають тактичне значення – 23 %; з'ясування причин та умов, що сприяли вчиненню злочину – 48%. При цьому допит підозрюваних проводився: відразу після їх затримання – у 73 % випадків; більше одного разу – 29 %.

Основним тактичним прийомом, що повинен застосовуватися при допиті осіб, які підозрюються у вчиненні злочинів проти моральності, є психологічний контакт. Психологічний контакт, на що акцентує увагу М.І. Порубов, – це система взаємодії між особами під час спілкування, що заснована на довірі, за якої вони сприймають інформацію, яка виходить від кожного. Тому психологічний контакт повинен підтримуватися протягом усього допиту [3, с. 21-23]. У зв'язку з цим є зрозумілим, що для його встановлення можна застосовувати тактичні прийоми, обумовлені обставинами справи, особою злочинця, наявністю доказів тощо.

Встановлення психологічного контакту багато в чому залежить від того, наскільки слідчий вивчив допитувану особу. Вивчення підозрюваного дозволяє визначити можливу його поведінку у тій чи іншій ситуації під час допиту, обрати найбільш доцільні та ефективні прийоми і способи впливу для отримання правдивих показань. Вивчення матеріалів кримінальних проваджень, якщо допитувані особи були раніше засудженими, надає можливість отримати інформацію про тактику поведінки, яку обирають злочинці на допитах, та скласти уявлення про мотивацію злочинних дій особи. Це також сприяє встановленню психологічного контакту.

При застосуванні даного тактичного прийому слід пам'ятати, що він здійснюється незалежно від ситуації, у якій здійснюється допит. Адже психологічний контакт у будь-якому разі сприяє одержанню повних та об'єктивних показань. Особа, що підозрюється у вчиненні хуліганських дій, може повідомити дані, що мають значення для справи, а слідчий – їх зафіксувати з метою подальшого ефективного використання.

Ефективним тактичним прийомом, що може застосовуватись при допиті підозрюваних у вчиненні злочинів проти моральності, є приховування межі поінформованості слідчого. Приховуючи поінформованість, на чому наголошує К.О. Чаплинський, слідчий створює інформаційний вакуум, при якому аналізує наявні відомості, які заперечуються хуліганями і змушує їх взяти ініціативу на себе [5, с. 130-

131]. Цей тактичний прийом надає можливість слідчому дійти висновку про лінію поведінки, яку обрав злочинець. В разі вчинення злочинів проти моральності групою осіб умисне замовчування фактів породжує у допитуваних нерозуміння, особливо коли вони очікують повідомлення будь-яких даних, аби орієнтуватися у своїй подальшій поведінці. Під час проведення спілкування більшість слідчих вказали, що застосовують такий прийом у практичній діяльності і вважають його найефективнішим на відміну від інших.

При допиті підозрюваних, що об'єднані круговою порукою (характерно для ультрас футбольних клубів), виникають труднощі для отримання об'єктивних показань. В цій ситуації В.М. Мешков радить використовувати наступні тактичні прийоми:

- одночасний допит усіх учасників злочинних дій в різних кабінетах;
- щохвилинний (за можливості) обмін інформацією про відомості, що повідомляють підозрювані, усім задіяним в розслідуванні працівникам ОВС;
- пред'явлення доказів (оголошення показань свідків, потерпілих, висновків експертиз тощо) для максимальної деталізації показань [2, с. 119].

Також не можна забувати і про виховну роль допиту підозрюваного. Здійснення виховного впливу на дану категорію осіб з метою недопущення в майбутньому повторення з їхнього боку подібних та інших злочинів полягає, як доречно наголошує Р.Л. Степанюк, в правильному обранні слідчим тактичних і психологічних прийомів спілкування з метою звернення до позитивних якостей особистості, роз'яснення аморальності та недопустимості вчиненого, можливої міри покарання за вчинене та за повторність злочинів [4, с. 520].

Таким чином, допит підозрюваних є однією з найбільш інформаційно ємних слідчих (розшукових) дій при розслідуванні злочинів проти моральності. У ході допитів розглядуваної категорії осіб слідчими з'ясовуються обставини події злочину, повідомлення, характер дій кожного співучасника, дані, що мають тактичне значення.

Список використаних джерел:

1. Гросс Г. Руководство для судебных следователей, как система криминалистики, СПб, 1908, 870 с.
2. Мешков В.М. Методика расследования преступлений : курс лекций. М.: Юрлитинформ, 2013. 304 с.
3. Порубов Н.И. Допрос. Минск, 1968. – 34 с.
4. Степанюк Р. Л. Запобігання злочинам у бюджетній сфері України: криміналістичний аспект / Р. Л. Степанюк // Актуальні проблеми застосування нового кримінального процесуального законодавства України та тенденції розвитку криміналістики на сучасному етапі : м-ли Всеукр. наук.-практ. конф. (Харків, 5 жовт. 2012 р.). – Х. : ХНУВС, 2012. – С. 519-523.
5. Чаплинський К.О. Тактика проведення окремих слідчих дій: Монографія. – Д.: Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2006. – 306 с.